

vidualnosti pravi: dva karakterja ista individualnost. Tudi tip in karakter ni isto. Prvi je analitičen — zunanji izraz (uradniški, proforski, policijski, učiteljski itd.), drugi je sintetičen — notranja zgradba. Individualnost se ne spremeni, karakter se po gotovih močnih pretesih in doživljajih od neke mere spreminja. Za spremembo pa mora biti neka podlaga, kajti sprememba ne zavisi samo od doživlja, ampak tudi od tega, kakšen sem.

Pri tem predavanju menda ni bilo poslušalca, ki ne bi sebe iskal v teh »tipih«, ni bilo pa gotovo nobenega, ki bi mogel reči: sem 100% shicotimik, integrsko ejdetski ali celo »Töpl«.

4. Martin Mencej nam je v svojem predavanju »Vloga domoznanstva v sodobni šoli« prikazal, kako se naj učitelj s šolo vred virača v razmere svojega šolskega okoliša. Šola naj ne stoji izven domačih razmer in pojavov. Učitelj naj se seznanja z vsem bitjem in žitjem naroda, katerega mladino vzgaja. Naj ne ostaja na površju, temveč naj gre v globino, to spozna in iz tega stališča usmerja delo in vzgojo poverjene mu mladine. Študira naj gospodarsko stanje in lastninske razmere svojega kraja, zbira naj ljudsko blago: vraže, ljudska medicina, zdravilne rastline in njih pomen med narodom itd. Spoznati mora socialne prilike: izseljevanje, rojstva, umrljivost, vprašanje nezakonitih otrok, stanovanjske prilike, prehrano, obleko itd. Seznan se naj z gospodarsko-organizatoričnim delom v kraju: zakaj naš človek mogoče ni dostopen za združništvo, zakaj se bolj ne zanima za obč. gospodarstvo, zakaj ne izboljšuje lastnega gospodarstva, kako plačuje davke itd. Zmotno je naziranje učitelja, da naj spoznava le ono, kar bo porabljal neposredno kot snov učnega dela, treba mu je tudi življenjskih osnov in pravičnega gledanja in razumevanja naroda za vzgojno delo.

V daljni Pariz, na svetovno razstavo sta nas povedla visokošolec Kociper Stanko in učitelj Vranc Ernest.

Prvi nam je v karakterističnih potezah podal »Vtise slovenskega študenta iz Pariza«, kjer se je udeležil 9. mednarodnega filozofskega kongresa.

Prikazal je francoske razmere kakršne so (demokracija, svobodoljublje, samozavest, vzgoja) in kako se slikajo pri nas. Tudi Jugoslovenstvo in Slovenstvo zavisita od gospodarske moči in spoštovanja do jezika. Značilnost francoske kulture se izraža v socialnem skrbstvu (otrok, invalid) in v povezanosti življenjskih vprašanj.

6. Na letošnji pedagoški kongres v Parizu nas je popeljal Vranc Ernest. Prikazal nam je strogo povezanost šolstva z gospodarskimi in političnimi vprašanji. Z meščanskim režimom se vedno naznačuje padec šolstva, a s prevzemom vodstva države po zastopnikih širokih ljudskih plasti se kaže porast šolstva. Francosko šolstvo ni na višku, dasi vlada v šoli velika svoboda. ¾ šol je laičnih, a ¼ verskih, v katerih je nadzorstvo strogo, celo na igriščih so razredi ločeni v posamezne predele (šola Issy de Moulineau).

Učiteljstva je 130.000, od teh je 95.000 organiziranih v sindikatu. Učiteljstvo se izobrazuje na učiteljskih s tremi letniki, vendar so na vidiku posebne pedagoške akademije.

Mednarodni kongres je delal v duhu »Miru in napredka v prid otroku«. Predavatelj je prisostvoval delu plenuma (3000 delegatov), ki je obravnaval »Odnose gospodarskega stanja do šole«.

Predavatelj poudarja razvoj franc. mladinskega čtiva in čitanja, v čemer danes Francija prednjači. Prevladujejo basni in romantične dogodivščine v moderni obliki.

Šole so vzorno opremljene z opravilo in modernimi učili (kino, radio, gramofon). Zanimiva je bila tudi razstava šolstva raznih držav.

Za kongres so si Francozi naročili 4 razrede osnovne šole iz Bruslja, kjer so kongresisti lahko spoznali delo po Decrolijevih na-

čelih, ki se tudi pri nas že uvažujejo. Značilnosti: razred ni avditorij, temveč laboratorij, zmerno število otrok, koedukacija, doživljaji itd. Predavatelj je hospitalen v treh razredih: I. r. je obravnaval neko kino-predstavo in v šoli oblikoval v plastilino nastopajoče figure v gibanju. II. r. se je razgovarjal o obisku na živilskem trgu. IV. r. pa je sličil anatomskega instituta, kjer so secirali pravega in pristnega zajca. Značilno je razmerje učiteljev do otrok.

7. Z »mladinoslovnim raziskovanjem v šole dece«, in to s klinično metodo raziskovanja razvoja mišljenja dece po švicarskem pedagogu Jean Piagetu, nas je seznanil profesor višje ped. šole v Beogradu dr. Slobodan Popović. Je to metoda opazovanja in eksperimentiranja. Ugotovil je naslednje rezultate razumevanja misli v predšolski in šolski dobi:

Pedagoška centrala v Mariboru — slovenskemu učiteljstvu

Te dni je izšla 2. številka »Roditeljskega lista« z nenavadno pestro in aktualno vsebino ter v povečani nakladi. V kratkem bo v rokah poverjenikov na poedinih šolah, od katerih vnebo odvisno, ali se bo list držal ter ne bo — kakor že toliko drugih — po nekaj mesecih klavnega življenja za vedno izgubil v pozabi. Da je potreben, vemo. O tem nas uverjajo mnoge izjave iz vrst staršev in učiteljstva. Da pa se vzdramo, potrebujemo čim več redno plačujočih naročnikov. In pri tem prosimo za pomoč vse učiteljstvo.

Pedagoška centrala v Mariboru, ki je kot taka v prvi vrsti ustanova in last učiteljstva narodnih šol, je v šestnajstih letih svojega obstoja ponovno dokazala, kako zelo ji je pri srcu podvig učiteljskega stanu. Poskušala mu je služiti s tem, da mu je nudila možnosti čim bolj poglobljenega strokovnega izobraževanja, bodisi s svojo bogato pedagoško knjižnico, bodisi z različnimi tečaji in predavanji. Tako upa, da si je pridobila nekaj zaslug za izredno razgibano pedagoško dejavnost med slovenskim učiteljstvom, ki jo danes srečavamo ob vsakem koraku in ki je slovenskemu učiteljstvu v čast. Tudi akcija za izboljšanje domače vzgoje bo koristila vsaj posredno spet učiteljstvu, ker bo tesneje priklenila dom na šolo in ker bodo starši boljše razumeli težnje sodobne šole ter naporno delo in odgovornost učiteljstva. Naša prošnja za pomoč torej ne poteka iz egoističnih razlogov ter je upravičena.

Kakor l. smo poslali tudi 2. številko »Roditeljskega lista« vsem šolam — izvzemši onim, ki so pošiljko izrecno odklonile — s prošnjo, naj nam zanj pridobijo med starši naročnike. Mnoge šole so se že doslej presenetljivo potrudile in nam poslale po 30 in celo več naročnikov, nekatere pa so nam pošiljko vrnilo, ne da bi jo vobče odprle... Največ šol nam še ni odgovorilo, kar je spričo začetka šolskega leta razumljivo. Kot optimisti verujemo, da bodo razpečale vse dopolne številke in jih še zahtevale ter nam vsaj do konca oktobra — recimo do 20. — poslale pobrano naročnino (po možnosti vsaj polletno) in sezname s točnimi naslovi naročnikov. Prepričani smo, da bodo starši v osebnem razgovoru brez težave spoznali pomen novega lista za svoje vzgojno delo, se ogreli zanj in ga naročili. Prav tako smo prepričani, da bi se celo na manjših šolah lahko dobilo vsaj nekaj naročnikov. Lepo priliko za propagando nudijo tudi roditeljski sestanki, o katerih bo list prav rad poročal, če bo prejel primerna poročila. Naročnina 24 din gotovo ni previsoka, a vprav radi nizke naročnine nam je potrebno zbrati vsaj 5000 naročnikov. Dosegli jim bomo, ako nam učiteljstvo na vseh šolah v Sloveniji pomaga.

Dobro vemo, kako zelo je preplavljeno slovensko učiteljstvo s posli te vrste, saj

a) otrok smatra, da mislimo z ustmi, besede so strogo vezane na objekt, b) do 10. leta je misel »glas v glavi«, misliiti znači govoriti, c) okoli 11. leta se zgubi realizem, misel se loči od materije, lokalizacija misli v glavi. Eksperimentator mora delati s polnim kontaktom z otrokom, ki ga raziskuje. Raziskovalec se neprisiljeno razgovarja z otrokom, medtem pa njegov pomočnik neopaženo beleži njegovo izražanja: ustna, vedenje, geste itd. Predavatelj je s pomočjo učiteljev — svojih bivših učencev — raziskoval otroke na 6 šolah v Srbiji. Rezultatov še ni objavil, ker niso dovoljno verificirani. Ugotovil pa je, da bodo mogli dati le učitelji osnove za poznavanje naše nar. duše, za to delo pa jim je treba temeljite psihološke izobrazbe.

(Dalje prihodnjič.)

Ledinek M

vsakdo zatrjuje, da je njegova akcija najvažnejša. Nam, tako mislimo, takšno zatrjevanje ni potrebno. Potreba izboljšanja domače vzgoje in naše doseganje delo za šolo in učiteljstvo naj govori za nas. Tako zelo smo prepričani, da nam slovensko učiteljstvo ne bo odreklo pomoči pri naši velevažni akciji, ki jo je s posebnim odlokom priporočil tudi prosvetni oddelek kr. banske uprave, da se vsem že vnaprej zahvaljujemo za njih trud. Prosim jih samo, da se čim bolj požurijo ter nam do stavljenege roka (20. oktobra t. l.) pošljejo svoja poročila, sezname in naročnino.

V Mariboru, dne 1. oktobra 1937.

Pedagoška centrala v Mariboru.

Gustav Šilih, s. r. Alfons Kopriva, s. r.
t. č. predsednik. t. č. tajnik.

† Tovarišu Završniku Karlu in spomin

V soboto, 2. oktobra je umrl tovariš Karol Završnik, šol. upr. v p. v Kranju. S pokojnim tovarišem Završnikom zgbimo zvestega stanovskega tovariša, boreca za napredek šole in učiteljskih pravic. Nikdar ni omahoval. Dosleden svojim načelom je bil član učiteljskega društva in drugih učiteljskih ustanov. Rojen je bil v Kranju 1864. ter je napravil učiteljsko maturo leta 1884. Vso svojo službeno dobo, do upokojitve 1925. leta, je prebil v Dupljah pri Trzinu. Vse svoje zmožnosti je posvetil pouku in vzgoji izročene mu mladine. Poleg tega se je udeleževal tudi pri gospodarskih, humanih in nacionalnih društvih v kraju in v okraju. Veselje je imel posebno do vrtnarstva, sadjarstva in čebelarstva. Bil je vodja gasilske čete. Bolehal je že dalje časa. Pokojnik je bil nadvse ljubezniv in vesel

Splošne vesti

VSEM UČITELJSKIM DRUŠTVOM!

Letošnja banovinska skupščina je uvidela potrebo, da pričrno intenzivneje delati na vprašanih obmejnih in manjšinskega šolstva. Na predlog odseka za obmejno in manjšinsko šolstvo je bil izvoljen za poročevalca tov. Mirko Vauda, učitelj v Sv. Marjeti ob Pesnici, predsednik sres. učit. društva Maribor — levi breg.

Če hočemo uspešno delati, je potrebno, da je poročevalec v stalnih in intenzivnih stikih z obmejnimi sreskimi društvi in društvi, na katerih teritoriji so manjšinske šole.

vas Leskovce, kjer se vrši dejanje povesti, ki je bogato na »idiličnih« sličicah iz prvoletnega učiteljstva. Stanovanje, kje dobiti hrano, kje človeka, ki ti bo pomagal pri spoznavanju vaškega miljeja, vsa ta vprašanja kričijo iz Kajčeve »Tilke«. Vse to pa prepleta še ljubezen, ki je pač nujna spremljevalka mladih let učiteljice Tilke, sama na sebi pa je lahko ta ljubezen skoro še samo platonska, ker je dobil učiteljski stan poleg »zaščite« mater učiteljice, še celibat... Zgodba učiteljice Tilke se konča srečno, skoro kontrastno za učiteljske vraše prilike. Manj sreče imajo ostale osebe povesti. Farka, tip nadučitelja, ki pozna samo svoje dobro, je opisan skoro premilo, premehko. Največ tragike nosi življenje učitelja Tineka, radi čestih premetitev »letečega Holandca« imenovanega. Življenje nam kaže, da je teh »letečih Holandcev« vedno več. Pri Tineku bi se lahko še marsikaj povedalo, ker so ravno ti »leteči Holandci« največje žrtve našega stanu in najvidnejši liki sodobnega učiteljskega življenja.

Kot ozadje te povesti slika Kajč barvito življenje prekmurske vasi, ki je tudi bogata na grehah »vodčev« družbe. (Zdravnik dr. Kiraly in njegov »zdravljenec«.)

Kajčeva »Tilka« je gotovo pozitiven prinos k perečemu učiteljskemu vprašanju, mnogim bo dala pobude za razmišljanja, mnogim pa je tudi memento obupnih učiteljskih prilik, katerih rešitev je neodložljiva, kričeča... Marsikateremu učiteljskemu razočaranemu življenju je »Tilka« spominska »cvetka« na poti v učiteljsko delovanje, marsikateremu bo pa pozneje, »ko bodo zvezde lepš' sijale«, zanimiva slika dobe, v kateri živimo, tvorimo in upamo...

Švajger Zmago.

Ob Kajčevi »Tilki«

Te dni je na slovenskem knjižnem trgu opaziti zopet malo življenja. Založbe nam pošiljajo na šole obširne prospekte svojih knjižnih programov, obetajo nam dela svetovne slave in vrednosti, dela, ki so pravi biseri v literaturi — žal v prevodu. Domačih del skoro ni videti v nobenem, čeprav še tako skromnem prospektu. Le tuje, le tujina, ta bo rešila, kar ni zmogel stoletja slovenski človek. Še nekaj let, in slovenski jezik bo dobil svetovno »slavo«, kot jezik, v katerega se najlepše prevaja...

Da ne bo krivice, res je, saj še izhaja letno nekaj slovenskih domačih knjig, ali povečini so to izbrani spisi naših klasikov, jubilejni zborniki in spomini naših še živečih veličin, knjig, ki bi pa bile zajete iz sodobnega našega življenja, polnega nesoglasij, krivic in trpljenja, ki je včasih res samo naše, pa skoro ni.

Med pisatelje, ki skušajo vsaj malo zajeti sodobno življenje in črpati iz njega propovedno snov, spada tudi Milan Kajč.

Naš učiteljski stan je radi svoje številnosti in radi nujne povezanosti z življenjem najširših ljudskih plasti že dokaj časa hvaljezna snov našim književnikom. Vsi naši pisatelji, ki so v svojih delih iskali stika z resničnim življenjem naše vasi, so naleteli na učiteljevo življenje in delo. Podoba učitelja, ki so jo tekom časa izoblikovali naši pripovedniki, dobiva vedno zanimivejše oblike. Včasih lahko človek vtrepeta ob posameznih likih te podobe, ko vprašujoče gledajo vate Jeperski učitelj, Kačur, Stilič, Irma, Olga, Lora... Marta, ki še čaka oblikovalca in bi-

Milan Kajč

čarja dobe, ki po snovi ni nič manj zanimiva od naših prevodov iz svetovne književnosti... Vsem tem se je pridružil Kajč s svojo »Tilko«. Tudi Kajč je začrtal potezo v našo podobo v literaturi, potezo, ki je včasih človeško toplja, včasih pa zakrivi človek ustnice v grenak smehljaj in se vpraša: »Čemu nam je treba še Farkašev?« Ko izgine smehljaj, ko govori spet resnica, pa čuješ: »Tudi Farkaš se živijo!«

Kot človek se je Kajč v tej povesti približal učiteljskemu življenju kot malokateri naših pripovednikov. — Učiteljica Tilka je prišla kot novinka v ravninsko prekmursko

stanovski tovariš in družabnik. Ljudstvu je bil po svoji zmožnosti in izkušnjah vsekar pri rokah s svojimi nasveti. Zato je pa užival obče spoštovanje, četudi ni silil v ospredje. Tov. Završniku bo ohranjen svetel spomin.

† Ljudmila Šoba - Šircelj

Zdole, 29. sept.

Danes smo spremili na njeni zadnji poti tovarišico Ljudmilo. Z njeno smrtjo je začela učiteljstvo zdolske šole občutna izguba, ki jo bo le težko nadomestiti. Zgubili smo z njo našo marljivo, vestno učiteljico in vzgojiteljico, ki je posvetila vse svoje moči delu v šoli, posebno pa vzgoji tukajšnje mladine.

Po dovršenih študijah leta 1905. je nastopila službeno mesto v Postojni. Na tukajšnji šoli je nastopila službo že leta 1907. in ravno na današnji dan pred tridesetimi leti je bila njena prva pot v naš šolski okoliš. Držeč se načela, da more učitelj in vzgojitelj koristiti svoji okolici le tedaj, ako dalje časa vztraja v istem kraju, se tudi ona ni odločila, da bi prosila drugam, četudi na boljše mesto. Po rodu sicer meščanka, se je v svoji vnemi za šolo z lahkoto vživela na vasi.

Ves čas svojega 32letnega dela v šoli je vršila svojo službo z največjo točnostjo ter bila v tem pogledu ne samo vzor šolski mladini, temveč tudi zgled stanovskim tovarišem in tovarišicam. Bila je doba, ko je poučevala na šoli sama vse razrede in ni čuda, da je tak napor izpodkopal njeno zdravje. Ko jo je v zadnjem mesecu težka bolezen priklenila na postelj, je imela tudi okrutna smrt le lahko delo, ko je pretrgala nit njenega mnogo obetajočega življenja. Še v tej boleznij je mislila na šolo in večkrat je hotela v svojem vročnem stanju s postelje v šolo, zatrjujejo domačim, da jo vabi šola, da jo kličejo šolski otroci. Kako pa ji je bilo tudi vse prebivalstvo vdano, s kako ljubeznijo je sledila mladina svoji vzgojiteljici.

Poleg dela, ki ga je rajni nalagala šola, pa se je zavedala tudi svoje stanovske dolžnosti, kajti bila je ves čas članica učiteljskega društva ter marljivo posečala društvena zborovanja, na katerih se je skupno z ostalimi tovariši in tovarišicami borila za stanovske pravice.

Tovarišica! Ni Ti bilo dano, da stopiš še po nekaj letih službe v zaslužni pokoj in da v miru preživiš na svojem domu, ki si ga tolikanj ljubila, jesen svojega življenja. Zatrdo pa smo prepričani, da Ti bo naklonil Vsemogočni za Tvoje delo oni trajni mir, ki Ti ga svet sploh ne bi mogel dati.

Ne objukuje danes svoje družice ob svežen grobu samo globoko užaloščeni mož, ne plakajo nad prerano Tvojo smrtjo samo sestre in bratje ter sorodniki, ne tožijo za Tabo samo Tvoji stanovski tovariši in tovarišice, ne ihti ob gomili v globoki žalosti samo šolska mladina, temveč se je orosilo oko slehernemu, ki Te je danes spremil na Tvoji zadnji poti. Ohranili Te bomo v trajnem spominu, bodi Ti zemljica lahka, spavaj v miru.

Prosimo, da vsa obmejna sreska učiteljska društva in društva, na katerih teritoriji so manjšinske šole, izvolijo za svoje področje poročevalca za obmejno in manjšinsko šolstvo. Ime in naslov poročevalca naj sporočijo tov. Mirku Vaudi, učitelju v Sv. Marjeti ob Pesnici, in sekciji JUU v Ljubljani.

Prosimo, smatrajte zadevo za nujno.

— Znižanje obrestne mere. Pri Hranilnem in posojilnem konzorciju, kreditni zadruzi državnih uslužbenecv v Ljubljani, je obrestna mera za posojila članom zadruge z dnem 1. julija t. l. znižana od 8% na 7%. Obresti se plačujejo samo od čistega posojila. Za deleže, ki jih mora član imeti v smislu pravilnika Zveze nabavljajnih zadrug sorazmerno z višino odobrenega posojila, daje zadruge brezobrestna posojila.

— Odsek učiteljic ljubljanskega učiteljskega društva, osnovan na junijskem zborovanju, vabi tovarišice k prvemu letošnjemu sestanku, ki bo v četrtek, dne 14. t. m. ob 5. uri pop. na šentjakovski šoli. Že na prvem sestanku so tovarišice naglašale živo potrebo, da se o mnogih vprašanih, ki se tičejo zlasti njih, pogovore že prej med seboj, da se pripravijo, da nastopajo v dosegu in obrambo svojih pravic na skupnih zborovanjih in da ne ostajajo pasivne še celo takrat, ko padajo po njih vedno težji udarci. Zato predlagajo redne sestanke ženskega odseka, kjer bi se vršile debate o aktualnih zadevah. Za sodelovanje pri odseku se je javilo razveseljeno število tovarišic, in sicer: Ribičičeva, Levstikova, Stritofova, Liberšarjeva, Hartmanova, Kecljeva, Vodetova, Wrischerjeva, Widrova, Levčeva, Flegova, Gabrščekova, Matkovičeva, Kumljeva, Lukičeva. Želeti bi bilo, da bi se oglasilo saj nekaj tovarišic z vsake šole, da potem informirajo ostale o našem delu. Razumljivo je, da so vabljene vse tovarišice, ki se zanimajo za odsek. Čim več nas bo, tem uspešnejše bo naše delo.

— Možje so včasih nepravilni! Ali je res kakor trdijo žene? One sicer ne zahtevajo, da bi možje po napornem dnevnem delu opravljali še hišne posle, vendar bi jih razveselilo malo več razumevanja. Pred kratkim se je namreč dogodil v nekem gospodinjstvu sledeč primer: Po večerji je zahteval soproj knjigo gospodinjstkih izdatkov. Morali bi ga videti, kako je pri pregledovanju pri nekkih izdatkih gubančil čelo. Smehljaje odvrne na

to žena: »Ali bi Ti bilo mogoče ljubše, če bi moral pogosto kupovati srajce, nogavice, zastore, prte in posteljnino? Jaz varčujem na pravem mestu in ob pravem času, ker perem naše perilo samo z dobrim Schichtovim milom Jelen. Samo pri zamučeno čistem jednatem milu, kakor je Schichtovo milo Jelen, za gotovo vem, da bo naše perilo dolgo trpelo.«

Osebnne zadeve

—i Upokojeni so bili z ukazom z dne 25. avgusta t. l. naslednji učitelji(ce): Bavdek Leopoldina iz Vinice, Bole Franjo iz Ponikve, Bučar Alojzij iz Trbovlje, Cajnsko Avgust iz Gor. Petrovcev, Černe Ivana iz Gorice, Fabiani Adela iz Zreč, Gole Josip iz St. Jurija pod Kumom, Gosak Josip iz Teharjev, Grudnik Franc iz Birčne vasi, Hauptman Ulrik iz Ribnice na Poh., Jankovič Peter iz Vojnika, Ješovnik Marija iz Pobrežja, Kobale Karel iz Podčetrtna, Koch Izidor iz Ljubljane, Keržič Franc iz Smartna pri Kranju, Kukovec Eliza iz Stoperca, Kmet Julija iz Ribnice, Kuraš Ivan iz Dravograda, Lebar Franc iz Hrastnika, Levstik Ivan iz Zagorja, Mali Ana iz Primskega, Mavrič Karel iz Gor. Radgone, Mušič Anton iz Hoč, Pirnat Ivan iz Kostanjevice, Potočnik Terezija iz Laškega, Roš Miloš iz Hrastnika, Rojč Jakob iz Škofje Loke, Turk Josip iz Drenovega griča, Verčič Aladar iz Hodoša, Schwarz Silva iz Loga Zaplane.

—i V VIII. položajno skupino: Vera Ferluga, Marija Snežna, Lidija Miklavc, Makole, Viktor Bajde, Slatina-Radenci, Stefanija Stok, Sv. Marjeta, Martina Bidovec, Primsko, Franciška Presnik, Zdole, V. Rakar, Mali Slapnik, Marija Gabrovšek, Razvanje, Franciška Gabrič, Brezovica, Ljudmila Hude, Semič, Darinka Japelj, Smlednik, Elizabeta Jenko, Gornja Sušica, Katarina Lavrin, Črnemelj, Marija Makarovič, Lučina, Antonija Perčič, Vrnsko, Julijana Pintar, Sv. Kunigunda, Ma-

— »Teško vzgojilivi otroci«. Knjiga Milice Stupanove pod tem naslovom je izšla že lani. V »Učiteljskem tovarišu« je izšla ocena te knjige. Z današnjim priloženim prospektom se učiteljstvo ponovno opozarja na to knjigo, ki jo toplo priporočamo.

rija Prah, Vurberg, Ludvik Rutar, Lesce, Friderik Ravbar, Sv. Rupert, Angela Sekirnik, Oplotnica, Ana Šercelj, Naklo, Jurij Tomasič, Sv. Martin, Milan Vrtačnik, Sv. Duh, Franc Ankele, Senovo, Ivan Zabukovec, Bloke, Evgenija Bizjak, Babje polje, Agneza Cverlin, St. Vid pri Planini, Vladimir Dermota, Turjak, Ivan Dodič, Gorje, Marija Ferlic, Lokovec, Alojzija Kermelj, Sv. Florijan, Peter Kampos, Tržič, Pavlina Korbar, Kozje, Pavla Kosmač, Luče, Magdalena Kramar, Sv. Jakob, Avgust Kravos, Vinica, Marija Merhar, Moravčič, Ludvik Mašata, Luče, Eleonora Penko, Blanca, Natal, Vrtačnik, Dobova, Viktorija Zmavc, Trbovlje, G. Zajc, Šoštanj, Nada Slogan, Trbovlje.

—i V IX. položajno skupino so napredovali sledeči učitelji in učiteljice: Nikolaj Barle, St. Jernej, Anton Kosi, Beltinci, Ivan Lampič, Martinji vrh, Jožica Lempelj, Zavrč, Ivan Pepelnik, Sv. Marko nižje Ptuj, Blaž Potočnik, Preddvor, Ivan Rotman, Stara Oselica, Ivan Rupnik, Zg. Tuhinj, Adolf Senegačnik, Smartno, Ivan Serajnik, Jezersko, Nikolaj Slapar, Studenec, Marija Torkar, Tišina, Emil Ulaga, Žiče, Janko Zurman, Pristava, Franciška Čučulovič, Verdreng, Josip Babič, Melenci, Josip Arnez, Moščanci, Nada Leder, Smihelj pri Žužemberku, Ana Sega, Sv. Križ, Anton Zorko, Vojnik, Jože Košorog, Globoko, Ana Babič, Bočna.

Kaj vse pišejo

o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUV

—i Učiteljev manjka. Učiteljskih moči nam manjka na Božakovem in na Draščih... Cajnarje pri Cerknici: Naša revna šola, ki gostuje v kmečki hiši, je sedaj brez učnih moči. Davke za šole v redu odrajujemo, stotine učiteljev je brez službe, v mestih je učiteljev, da ne vedo kam z njimi, tu pa 95 otrok nima šole. Ali se take razmere ne bodo nikdar izboljšale? (»Domoljub« 29. IX.)

—i Ecce Homo! Pod tem naslovom priobčuje »Kmetijski list« 15. IX. članek v odgovor g. nadzorniku Erjavcu na njegovo grožnjo, da bo izdal brošuro, ki bo pokazala, kako milo in obzirno je sedanji režim ravnal z učitelji, ki so se pregrešili celo proti raznim paragrafom kazenskega zakona. — Članek pravi med drugim: Prav je, če ljudje pišejo brošure. S kolikor več strani je kako vprašanje osvetljeno, toliko bolje. Ševeda pa mora vsakdo, ki sam kaj osvetljuje, biti toliko pravičen, da prizna isto pravico tudi drugim, čeprav gledajo drugače kot on.

—i Kmetje si sami grade šole, in sicer v vasi Opatovac pri Novi Gradiški. Otroci so morali hoditi v šolo v zelo oddaljeno vas. Kmetje so dolgo prosili za podporo, da bi si mogli zgraditi šolo, a ko te podpore le ni bilo, so se odločili, da se kar sami lotijo dela. (»Slov. dom« 2. X.)

—i Intervencije. Pod tem naslovom obsoja »Domoljub« z dne 29. IX. protekcijo, ki še vedno bujno cvete. Tu pravi med drugim list: Na stotine naših deklet čaka že leta in leta na učiteljske službe, doma je 6—8 otrok, vse strada in komaj čakajo, da bi prišla najstarejša do kruha ter pomagala ostalim s kakimi stotaki iz najhujše bede, toda ta čaka zaman, kajti prišel je poslanec in interveniral za edino hčerko bogatega krmarja in trgovca, ki je končala šole šele včeraj, drugi je interveniral za veleposestnikovega sina, ki ima doma kruha dovolj itd. Tako so se razvile intervencije tudi od te strani v pravo nesrečo.

—i Izboljšanje uradniških plač v Franciji. Od prebitka, ki je predviden v proračunu za l. 1938., porabi vlada eno milijardo frankov za izboljšanje uradniških plač. (»Delavska politika« 2. X.)

—i O pomanjkanju učilnic na ljudski in meščanski šoli na Jesenicah piše list »Na mehan« v svoji številki od 1. X.

—i Pod naslovom »o moralni kakovosti« objavlja »Slovenska beseda« od 1. X. ekscerpt iz »Učiteljskega tovariša«, ki govori o pavšalnem napadu poslanca dr. Fr. Šemrova na učiteljstvo in o molku, potem ko je »Tovariš« v odprtem pismu na Šemrova zahteval dokaze za obdolžitve.

—i Analfabetizem. Po uradnih podatkih je v Jugoslaviji še 4 milijone analfabetov. Za odpravo nepismenosti bi potrebovali vsaj 3400 ljudskih šol in 10.000 učiteljev. (Po »Pravdi« — »Slovenska beseda« od 1. X.)

—i Kočevska gimnazija bo zopet popolna. Letno se bo odpiral po en nov razred. (»Jutro« in »Slovenec« 3. X.)

—i Naknadno priznana službena leta. Državni svet je izdal načelno tolmačenje o naknadnem obračunavanju beneficij iz točke 5. § 35. finančnega zakona za proračunsko leto 1937/1938. Po tekstu omenjenega zakona so priznana službena leta osebam, ki so po- učevali ali upravljale šolsko-administrativno službo na raznih verskih šolah, oziroma na šolah sv. Cirila in Metoda, kot efektivna državna služba. Ta služba se vračuna tudi onim upokojencem, ki so bili prej upokojeni in ki

se jim ta čas ni upošteval. Naknadno bodo izplačani pokojninski prejemki od 1. aprila 1937., t. j. od dne, ko je stopil finančni zakon v veljavo. (»Slovenski dom« 4. X.)

—i Na slovenske gimnazije se je vpisalo letos 11.175 dijakov. (Dnevno časopisje.)

—i 4.000.000 nepismenih. Pod tem naslovom prinaša »Mariborski večernik« od 4. X. izvleček iz članka v 10. številki »Učiteljskega tovariša«, ki govori o potrebi novih šol.

—i Zaradi razpusta stanovske učiteljske organizacije je stopilo v stavko na Poljskem 53.000 učiteljev in učiteljic. Nad 2 tretjini osnovnih šol je zaprtih. Zaprtih je nad 200 učiteljev, ki so zasedli poslopje učiteljskega združenja. Prisilna uprava bo upravljala premoženje združenja vredno okoli 80 milijonov dinarjev. — Časopisi ne smejo pisati o razpustu in stavki. (»Jutro« in »Slovenec« od 6. oktobra 1937.)

—i Židovske klopi v šolah. Po varšavskih srednjih in visokih šolah so uvedli uporabo židovskih sedežev. Židovski dijaki so se upirali in niso hoteli sedeti v določene jim klopi. (»Slovenec« od 6. oktobra.)

—i O novem prosvetnem ministru Dimitriju Magaraševiću piše »Jutro« od 5. oktobra: Novi prosvetni minister je bil že svoj čas pomočnik ministra prosvete in se je na tem položaju dobro uveljavil. V prosvetnem resoru ga čakajo mnoge naloge, ki so vredne, da jih vzame v roke objektivni in za prosveto vnet mož. — »Slovenec« od 6. oktobra pa: Z njegovim imenovanjem za ministra prosvete prihaja na to važno mesto odlični strokovnjak, kakršnega naše srednje šolstvo tako močno pogreša.

—i Praktični učiteljski izpit je bivši prosvetni minister Stošovič reformiral. Odslej bodo na sedežih banovin in v prosvetnem ministrstvu posebne komisije, katerih člani bodo postavljeni za dobo enega leta, izven sedeža banovine pa bo taka komisija le tam, kjer je tudi sedež učiteljskega predsednika in člani komisije imenuje vedno prosvetni minister. Do sedaj so poslovala komisije, v katere so prišli avtomatično ravnatelj učiteljskega in profesorji strok, ki jih obravnavajo pri izpiti. Poleg tega bo izpit tudi ločen od učiteljskega. Tej spremenjeni formalni strani izpita je objeljena tudi reforma izpita po vsebini in snovi.

Učiteljski pravnik

—§ Prevedba v uradniško skupino — kolokvanje prepisov prilog.

Po odločbi ministrstva prosvete O. N. br. 58.358/37 z dne 14. septembra 1937. v zvezi z razpisom O. N. br. 25.429/31 se kolkujejo samo 1 prepisi prilog prošnje za prevedbo v uradniško skupino.

—§ Vprašanje: N. N. N.? Ze dalj časa se govori, da bo prišla na »dan« velika razporeditev napredovanj. Srčno rad bi vedel, ali je tisti srečni dan blizu, ali se že svita, ali je morda že mimo? Na VIII. skupino čakam že tretje leto. Poznam pa slučaj, ki so slučajno imeli srečo in so »slučajno« čakali komaj dobro leto, nekaj mesecev, celo nekaj tednov. Tak srečen »slučaj« imam na primer na šoli. (Ševeda nisem vražjeveren in ne verujem v slučajnosti, se razume!) Nimam nič proti kakršnemu koli zboljšanju položaja poedin- cev, ne zdi se mi pa... itd. Stvar je tudi tale:

»Slučaj«, ki je tu »slučajno« dobil višjo skupino, ima 23 ur šole tedensko in prav nič drugega. Od obilega prostega časa umira v dolgočasju, dočim moram jaz skakati po vseh mogočih opravkih kot nor. Šole imam 28 ur tedensko, pisarna da dnevno 1 uro dela, priprave za pouk po moderni metodi najmanj 2 uri, blagajniški posli, poleg vse odgovornosti, najmanj 1 uro dnevno, nabave prav toliko, zdaj so mi naložili še nedeljsko telesno vzgojo poleg vsega drugega izvenšolskega dela, da ne omenjam, da moram biti vsak čas na razpolago, da vlečem iz omara slike, da brskam za učili, da supliram, ker je nekdo padel v omedlevico, da pribijem ključavnico v stranišču, da pišem neko prošnjo in zraven, da si skuham, pomijem, posteljem in počistim stanovanje, ker je žena, ki je tudi učiteljica, nastavljena v drugem kraju... Vse po paroli: Za več dela — manj plačila... Ali ni prav nobene poti, da dobim vsaj VIII. skupino?

Odgovor: Zaenkrat: »Nobene!«

STANARINA ZA VEROUČITELJE.

S splošne seje državnega sveta z dne 21. maja 1937., št. 12.828/37, je bilo z obširno utemeljitvijo izdano sledeče rešenje:

V razumevanju § 84. zakona o narodnih šolah, v zvezi s § 1. zakona od 7. julija 1930. o spremembah in dopolnitvah zakona o narodnih šolah in zakona od 23. septembra 1933. o verouku v narodnih, meščanskih, srednjih in učiteljskih šolah:

Veroučiteljem v osnovnih šolah ne pripada po § 84. zakona o narodnih šolah, stanovanje odnosno stanarina, ki so jo po §§ 23. in 29. tega zakona občine dolžne plačevati razrednim učiteljem.

Učiteljska tiskarna

—i Kraljevska banska uprava je izdala odlok, da smejo nakupovati šole pri vseh knjigarnah in trgovcih. To je že prej odločilo ministrstvo prosvete, kar smo objavili v »Učiteljskem tovarišu«.

—i Dober gospodar si preskrbi nujne potrebščine za delj časa, da jih ni treba iskati in nabavljati ob času potrebe. Upravitelji, pregledajte zaloge tiskovin in drugih potrebščin, pa naročite skupaj za daljšo dobo. Pri naročilih posameznih tiskovin je škoda dela in poštne. Če naroči šola n. pr. za 2 din tiskovin — vzame poština in plačilo pri nakazilu denarja po položnici, ki si ga zaračuna poštna uprava — ves znesek. V lastno škodo ne smemo delati!

—i Učiteljska organizacija daje svojim članom redno pravilne in zanesljive nasvete. Največkrat prosijo pomoči in nasvetov prav tisti, ki je ne poslušajo, kadar jih vabi na delo in k disciplini. V bodoče mora veljati: »Zvestoba za zvestobo!«

Mladinska matica

—mm Ekspedicijski knjig Mladinske matice je večidel že končana. Kakor vsa druga leta, smo razposlali tudi letos knjige deloma po pošti, deloma po železnici. — Pri upravitelstvu ljudske šole v:

Prevaljah dobijo knjige sledeče šole: Črna, Sv. Danijel, Guštanj, Kotlje, Lokovica, Mežica osn. šola, Mežica mešč. š., Prevalje, Strojna, Tolsti vrh, Podpeca.

V Dravogradu pri upravitelstvu ljudske šole: Dravograd, Ojstrica.

V Vuzenici: Muta, Pernice, Vrata, Sv. Primož na Poh., Trbonje, Vuzenica.

V Vuhredu: Marenberg, Remšnik, Vuhred, Sv. Anton na Poh.

Šol, upravitelstvo Brezno ob Dravi je prejelo knjige za: Brezno ob Dravi, Sv. Ožbald, Kaplo, Lehen, Podrelko, Ribnica na Pohorju.

V Ormožu prejmejo knjige: Hum, Ormaž osn. š., Rumeč, Svetinje, Sv. Miklavž pri Ormožu, Sv. Tomaž pri Ormožu.

V Ptujju na deš. ljudski šoli: Sv. Andraž v Slov. g., Sv. Andraž v Halozah, Breg pri Ptujju, Dornava, Hajdina, St. Janž na Drav. p., Sv. Lovreca na Dr. p., Sv. Lovrenc v Slov. g., Sv. Marjeta niže Ptujja, Sv. Marko niže Ptujja, Nova cerkev, Polensak, Ptuj deška ljud. š., Ptuj dekl. ljud. š., Ptuj mešč. š., Ptuj okol. deš., Ptuj okol. dekl., Ptujška gora, Sela pri Ptujju, Sv. Urban pri Ptujju, Sv. Vid niže Ptujja.

V Veliki Nedelji: Velika Nedelja, Sv. Lenart pri Vel. Nedl.

Najnovejši

zorci

za jesenske

plašče

ravnokar

prispeli.

Bogata izbira

A. & E. Skabernè, Ljubljana

—i Tov. Kajč je založil pri Učiteljski tiskarni povest »Tilka«. Poslali smo jo šolam po en izvod. Ne vračajte dobre knjige. Napišite na položnico mali znesek in obogatite svojo ali učiteljsko ali kako drugo knjižnico z lepim delom.

—i Vse, kar zadeva šole in učiteljstvo, spada v Učiteljsko tiskarno. Sem dajemo v tisk in naročujemo vse svoje potrebščine.

—i III. in IV. čitanka sta zaradi večje potrebe pošli. Četrta čitanka je že v tisku in bo v nekaj dneh poslana vsem naročnikom. — Tretja pa bo gotova najkasneje do konca oktobra.

—i 15% dobe združniki le pri nakupu blaga za lastno potrebo.

—i Ste se že prijavili za Vranc - Dolganov načrt? Če še ne, prijavite se takoj, da ga boste prej prejeli.

—i Kontrolne knjižice za obrtno-nadaljevalne šole so veljavne še stare, dokler ne poide zaloga.

—i Za obrtno-nadaljevalne šole priporočamo Ogrin: Državoznanstvo. Cena broširani knjigi je 16, vezani 20 din.

—i Če pošilja Učiteljska tiskarna blago šolam poštne prosto, ne pošiljajte ji za to uslugo nefrankiranih pisem, da mora plačevati kazenske znamke.

—i Ne zamerite opominom! Vi sami zahtevajte vestnega poslovanja in procvita naše zadruge. Najboljši poslovnik za Učiteljsko tiskarno je dober naročnik in vesten in hiter plačnik!

—i Nalivna peresa najnovejšega sistema dobite po ugodnih cenah v Učiteljski knjigarni. Cene od 12 do 400 din.

V Središču: Sv. Bolfenk na Kogu, Središče ob Dr.

V Mariboru na II. deški ljudski šoli: Devica Marija v Brezjah, Hoče, Limbuš, Pobrežje, Razvanje, Slivnica, Studenci deš. + dekl., Tezno, Sv. Jurij ob P., Kamnica pri M., Krčevina, vse mariborske šole, Dečji dom v Mariboru, Sv. Peter pri Mar. deška in dekl.

V Slov. Bistrici: Slov. Bistrica deška + dekl. ljud. in mešč. š., Crešnjevce, Laporje, Sv. Martin na P., Sp. Poljskava, Sv. Venčesl.

V Poljčanah: Poljčane, Studenice.

Št. Lenart v Slov. gor., deška ljud. šola ima knjige za sledeče šole: Sv. Benedikt v Sl. gor., Sv. Jurij v Slov. gor., Sv. Lenart v Slov. gor., Sv. Rupert, Sv. Trojica v Slov. gor.

Velenje: Sv. Andraž nad Polz., St. Ilj pri Vel., Sv. Janž na Vin. g., Plešivec, Škale, Škalske Cirkovce, Velenje.

Šoštanj: Šoštanj ljud. + mešč. šola, Toplišča.

Slovenj Gradec: Slovenj Gradec ljud. + mešč. šola, Sv. Florijan, Sv. Janž pri Dr., Pameče, Podgorje, Sele - Vrhe, Šmartin pri Slov. gor., Šmiklavž pri Slov. gor.

Slovenske Konjice (na deški ljudski šoli): Konjice deš. + dekl., Špitalič, Zreče, Rakovec, Resnik, Sv. Kunigunda, Skomarje, Prihova, Vitanje.

Gornja Radgona: Gor. Radgona, Apače dekl. zas. š., Ščavnica.

Ljutomer: Cven, Ljutomer vse šole, Stara cesta, Mala Nedelja, Cezanjevi.

Križevci pri Ljutomeru: Križevci, Veržej, Vučja vas.

Šmarje pri Jelšah: Kostrivnica, Lemberg, Sv. Peter na Medv. selu, Sladka gora, Sv. Vid pri Grobelnem, Zibika.

Rogatec: Sv. Rok, Žetale, Donaška gora, Rogaska Slatina.

Sv. Jurij ob juž. žel. (na deški ljud. šoli): Sv. Jurij deška + dekl. ljudska šola.

Celje (na deški ljudski šoli): Vse celjske šole; Celje okolica zas. dekl. ljud. š., Ljubčana, Petrovče, Teharje.

Polzela - Braslovče: Braslovče, Orla vas, Polzela.

Hrastnik: Hrastnik deš. + dekl., Dol pri Hrastniku.

Šmartno ob Paki: Gorica, Lepa njiva, Ljubno, Luče, Solčava, Šmartno ob P., Smihel nad Moz., Letuš.

Laško: Gornja Rečica, Sv. Jedert, Laško, Sv. Lenart, Sv. Miklavž, Reka.